Handout workshop “Beoordelen bij LO-2”

Studiedag 24 november 2011

Dennis Witsiers (d.witsiers@fontys.nl)

Uiteraard vind je het als docent belangrijk om de vorderingen van leerlingen bij te houden. We geven cijfers, testen, of schrijven complete woordrapportages in het digitale dossier. Bewegen, inzet, samenwerking, regulerende taken en nog iets met de gezondheid,..... niets mag vergeten worden in het monitoren van de ontwikkeling van onze leerlingen.

In deze praktijkworkshop zullen verschillende wijzen van beoordelen binnen de LO-2 les aan bod komen. Traditioneel beoordelen, adaptief beoordelen en enkele betrekkelijk nieuwe vormen van het ‘volgen’ van leerlingen zullen worden uitgetoond.

Doel

- Elke vakman / vakvrouw kritisch laten kijken naar zijn of haar eigen wijze van beoordelen of volgen van leerlingen.
- Praktische kennismaking met ‘nieuwe’ mogelijkheden van beoordelen of volgen van leerlingen. Onder het mom van: “Eerst zien dan geloven”
- Het nut van het gebruik van toetsvoorbeelden LO-2 inzien

Beoordelen binnen LO is een lastig onderwerp. Dit geldt ook voor LO-2.

De vragen die we ons kunnen (of zouden moeten) stellen zijn:

- Wat ga je beoordelen?
- Waarom ga je beoordelen?
- Wie gaat er beoordelen?
- Hoe ga je beoordelen?
- Beoordeel je wat je wilt beoordelen? Of te wel: meet je wat je wilt meten?

Wat ga je beoordelen?

Vanuit het wettelijk kader (<http://www.kvlo.nl/sf.mcgi?135>), de school- en vakvisie is er een jaarplanning opgesteld voor LO-2, waarin alle kerndoelen aan bod (dienen te) komen. In het PTA staat vervolgens wat er beoordeeld gaat worden.

Waarom beoordeel je?

Je beoordeelt vanuit een agogisch perspectief waar je met een wettelijk kader en een moreel kader te maken hebt.

Je beoordeelt vanuit een didactisch perspectief waar je beoordelen gebruikt om vooruitgang, groei en ontwikkeling te signaleren, om te motiveren en om onderwijskundige beslissingen te verantwoorden. Daarnaast is beoordelen/evalueren een geïntegreerd onderdeel van het leerproces.

Tegen welke agogische en didactische problemen loop je?

Agogische problemen

- Selectie op scholen op cognitieIs het eerlijk om ze vervolgens een gegeneraliseerde 'norm' op te leggen?
- Per dimensie/sleutel beoordelen, maar hoe?
- Welke waarde kennen we toe aan welke dimensie / sleutel? Wat vindt de school en de vakgroep belangrijk?
- Hoe verhouden ontwikkelen en leren zich? Meet ik aanleg of leerwinst?
- Aansluiting bij Self Determination Theory (SDT); autonomie, relatie en competentie
- Keuze test-cultuur of assessment-cultuur

Didactische problemen

- De 4 voorwaarden van een goede evaluatie / beoordeling / 4 D's
- Aansluiting bij SDT; autonomie, relatie en competentie
- Geïntegreerd deel van leerproces
- Keuze test-cultuur of assessment-cultuur

Beoordelingsspectrum.

Hieronder probeer ik antwoorden te geven op vragen als:

- Wie gaat er beoordelen?
- Hoe ga je beoordelen?
- Beoordeel je wat je wilt beoordelen? Of te wel: meet je wat je wilt meten?

Het beoordelingsspectrum van Gertjan van Dokkum

Timmermansoog	Vaste criteria	Variabele criteria	werkboek	(s)portfolio
Docent beoordeelt op 'ervaring'	Docent of leerling beoordeelt adhv vaste criteria	Docent of leerling beoordeelt adaptief.	Leerling vult werkboek in.	Leerling legt een (s)portfolio aan
Docent verantwoordelijk testcultuur			leerling (mede) verantwoordelijk assessmentcultuur	

Wijze van beoordelen / volgen	Verantwoordelijkheid docent	Verantwoordelijkheid leerling & docent	Verantwoordelijkheid leerling
Beoordelen met het timmermansoog.	X		
Beoordelen a.d.h.v vaste criteria.	X	X	
Adaptief beoordelen (a.d.h.v. variabele criteria / leerlijn).	X	X	
Werkboek / dossier		X	X
Dossier /(s)portfolio			X

Wat is het nut dat de leerlingen zelf betrokken zijn bij de beoordeling?

- Leerlingen zijn meer gemotiveerd (Self determination theory)
- Ze weten exact waar ze op beoordeeld worden
- Ze zijn meer betrokken bij hun persoonlijke ontwikkeling en het leerproces
- De beoordelingscriteria zijn inzichtelijk (4D's van B. Brouwer)

Dekkend (validiteit)

Docent onafhankelijk (betrouwbaarheid)

te Doen (hanteerbaarheid)

Doorzichtig (herkenbaarheid)

Onderzoek Bas Gijssen (afgestudeerd student Fontys) laat zien dat als leerlingen betrokken worden bij het (adaptief) beoordelen:

- zich meer verantwoordelijkheid voelen bij het beoordelen van een mede-leerling.
- het meer/vaker eens zijn met het cijfer dat ze hebben gekregen
- het belangrijk vinden dat ze op hun eigen niveau kunnen presteren
- geen hoger cijfer geven aan vriendjes of vriendinnetjes

Het onderzoek laat ook zien dat docenten (met het timmermansoog) verschillende beoordelingen laten zien. Het verschilde gemiddeld bijna een heel punt per klas.

Verder geven de leerlingen aan dat:

- ze zelf beoordelen leuk vinden.
- ze vaker zelf zouden willen beoordelen.
- ze het soms wel en soms niet moeilijk vinden om elkaar te beoordelen.
- ze het leuk vinden om goed te presteren bij de lessen.
- ze het nut in zien van zelf beoordelen.
- ze het cijfer dat ze halen belangrijk vinden.
- ze tijdens de les LO-2 veel willen bewegen.
- ze het fijn vinden als een klasgenootje hun sprong goed beoordeeld.

Verschillen tussen de onderzoeksgroep (meer verantwoordelijkheid bij het beoordelen) en de controle groep (docent beoordeelt).

- Leerlingen die elkaar hebben beoordeeld voelen zich veel meer verantwoordelijk voor de resultaten van een klasgenootje.
- De onderzoeksgroep geeft aan dat ze beter zijn gaan presteren door de hulp van klasgenootjes terwijl de controlegroep meer heeft geleerd van de aanwijzingen van de docent.
- De onderzoeksgroep geeft aan goed naar de aanwijzingen van medeleerlingen te luisteren terwijl de controle groep dat soms wel en soms niet doet.
- De grote meerderheid van de onderzoeksgroep geeft aan goed te weten waarom ze gymles hebben terwijl de controle groep erg verdeeld is op die vraag.
- De onderzoeksgroep geeft aan beter te weten wat ze hebben geleerd aan het eind van een periode.

Gebruik van toetsvoorbeelden

Nadat je hebt bepaald wat je gaat beoordelen (PTA) en wie en hoe dat gaat gebeuren, blijven er nog vragen als:

- wil je summatief beoordelen of ook formatief?
- is het inzichtelijk voor de leerlingen wat je wilt meten?
- bereik je hetzelfde niveau als andere LO-2 scholen?

LO-2 beoordelingscriteria basketbal

Naam: _____ Observatie: 1) _____ 2) _____ 3) _____ 4) _____

	Onvoldoende (tot 5,5)	Voldoende (5,5 – 7,0)	Goed (7,0 – 8,5)	Uitstekend (8,5 – 10)**
1. Aanval, met bal.	<ul style="list-style-type: none"> Je speelt elke bal af. 	<ul style="list-style-type: none"> Je doet een doelpoging Je speelt af Je dribbelt op 	<ul style="list-style-type: none"> Je doelpoging lukt regelmatig Je past op maat Je kunt dribbelend passeren Je gebruikt basketbaltechnieken. 	<ul style="list-style-type: none"> Je doelpoging lukt bijna altijd Je geeft assists. Je coacht medespelers positief Je gebruikt verschillende basketbaltechnieken op juiste moment.
2. Aanval, zonder bal	<ul style="list-style-type: none"> Je blijft stilstaan. 	<ul style="list-style-type: none"> Je loopt vrij. Je vraagt om de bal 	<ul style="list-style-type: none"> Je biedt aan bij de zijlijn (opent afspeellijnen) Je maakt ruimte voor de bal. Je doet een poging voor rebound 	<ul style="list-style-type: none"> Je biedt aan in scoringspositie Je maakt je vrij van de tegenstander Je coacht medespelers positief Je pakt rebound
3. Verdediging, van balbezitter.	<ul style="list-style-type: none"> Je kijkt alleen naar de bal. 	<ul style="list-style-type: none"> Je blijft tussen speler en het bord. Je loopt met balbezitter mee. 	<ul style="list-style-type: none"> Zie voldoende + Voorkomt doelpoging. 	<ul style="list-style-type: none"> Zie goed + Neemt goede verdedigingspositie in. Coacht medespelers positief
4. Verdediging, van niet-balbezitter.	<ul style="list-style-type: none"> Je kijkt alleen naar de bal. 	<ul style="list-style-type: none"> Je blijft steeds tussen tegenspeler en bord; Je voorkomt dat de tegenstander in balbezit komt. 	<ul style="list-style-type: none"> Zie voldoende + Je hebt oog voor tegenstander en bal. Je sluit afspeellijnen 	<ul style="list-style-type: none"> Zie goed+ Je kunt snel omschakelen van verdediging naar aanval. Je hebt Split Vision (houdt bal en tegenstanders in de gaten) Je coacht medespelers positief
5. Spelregelkennis	<ul style="list-style-type: none"> Je herkent een aantal overtredingen 	<ul style="list-style-type: none"> Je kent spelregels. 	<ul style="list-style-type: none"> Je past spelregels toe. 	<ul style="list-style-type: none"> Je coacht anderen over spelregels.

** Bij uitstekend niveau wordt bij ieder criterium bedoeld dat die leerling spelend en coachend anderen beter kan maken.

Eindbeoordeling basketbal

Naam:	Beoordeeld door:	Klas:	Datum:		
Team:					
Criteria	Beoordeling				Opmerkingen
	O	V	G	U	
1. Aanval, als balbezitter. <i>(Afspeellijnen openen en benutten en in scoringspositie komen en scoren)</i>					
2. Aanval, als medespeler van de balbezitter. <i>(Aanspeellijnen openen/benutten en in scoringspositie komen)</i>					
3. Verdediging, van balbezitter. <i>(Afspeellijnen sluiten en scoren voorkomen)</i>					
4. Verdediging, van niet-balbezitter. <i>(Aanspeellijnen sluiten)</i>					
5. Spelregels toepassen als scheidsrechter.					
Algemeen oordeel:					Cijfer:
Opmerkingen:					
Onvoldoende (tot 5,5); voldoende (tot 7,0); goed (tot 8,5); uitstekend (t/m 10)					